

نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به دفاع مقدس

دکتر سیدمجتبی رضوی طوسی

لیلا باقری

مجلس شورای اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

سرشناسه	رضوی طوسی، سیدمجتبی ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور	نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به دفاع مقدس
مشخصات نشر	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۲۱۴ ص: جدول
شابک	۱۱۰۰۰۰ ریال: ۲-۰۶-۷۶۸۷-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فبیای مختصر
یادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nial.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	: لیلا، باقری، ۱۳۵۸
شناسه افزوده	: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۶۸۲۶۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به دفاع مقدس

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

نویسنده: دکتر سیدمجتبی رضوی طوسی، لیلا باقری

صفحه‌آرا: یحیی نشتا علی

طراح جلد: حسین آذری

نوبت چاپ: اول - اسفند ۱۳۹۳

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ ریال

شابک: ۲-۰۶-۷۶۸۷-۶۰۰-۹۷۸

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.

در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

صندوق پستی ۶۴۷۴ - ۱۴۱۵۵ تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳، دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶ Email: nashr@ric.ir

اثر حاضر، نتیجه پژوهشی است که در مرکز افکار سنجی

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام شده است.

فهرست مطالب

۹	سخن‌ناشر
۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	مقدمه

فصل اول - ادبیات جنگ تحمیلی و شکاف نسلی

۱۳	مقدمه
۲۳	دیدگاه‌های مربوط به جنگ تحمیلی
۲۳	دفاع مقدس در کلام امام و رهبری
۲۵	رویکردها و نظریه‌های حفظ و نشر ارزش‌های جنگ تحمیلی
	پیامدها و دستاوردهای سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی جنگ
۳۱	تحمیلی
۳۳	رابطه جنگ و تحریک آگاهی و خودآگاهی
۳۵	رابطه جنگ و تدوین روایت‌های تاریخی دفاع
۳۶	رابطه جنگ و تجهیز حافظه جمعی
۳۷	دستاوردهای بین‌المللی و منطقه‌ای جنگ تحمیلی
۳۹	جنگ و هویت
۴۱	دیدگاه‌های مربوط به شکاف نسلی
۴۱	شکاف نسلی یا گسست فرهنگی
۴۴	علل و عوامل شکاف نسل‌ها

۴۹	تحرک بین نسل در ایران
۵۱	جنگ تحمیلی و تفاوت نگرشی دو نسل بعد از انقلاب
۵۲	جمع‌بندی مباحث نظری
۵۷	پیشینه پژوهش
۶۲	چارچوب نظری
۶۵	مدل تحلیل
۶۶	فرضیه‌های پژوهش

فصل دوم - روش‌شناسی و تعاریف مفهومی

۶۹	مقدمه
۶۹	روش پژوهش
۷۰	تعریف و نحوه سنجش متغیرها
۷۰	بعد سیاسی جنگ تحمیلی
۷۱	بعد فرهنگی و اجتماعی جنگ تحمیلی
۷۳	بعد نظامی و امنیتی جنگ تحمیلی
۷۵	بعد هویتی جنگ تحمیلی
۷۶	بعد بین‌المللی جنگ تحمیلی
۷۷	نگرش کلی به جنگ تحمیلی
۸۰	جامعه آماری
۸۱	حجم نمونه و شیوه نمونه‌گیری
۸۴	تکنیک گردآوری اطلاعات
۸۴	تکنیک پردازش داده‌ها
۸۵	اعتبار و روایی مقیاس‌ها

فصل سوم - مقایسه نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به ابعاد جنگ تحمیلی

۸۹	مقدمه
۹۰	توصیف متغیرهای جمعیتی

۹۰	توزیع پاسخگویان برحسب جنس
۹۰	توزیع پاسخگویان برحسب سن
۹۱	توزیع پاسخگویان برحسب وضعیت ناهل
۹۱	توزیع پاسخگویان برحسب شغل
۹۳	توزیع پاسخگویان برحسب میزان تحصیلات
۹۴	توزیع پاسخگویان برحسب میزان درآمد
۹۵	توزیع پاسخگویان برحسب دین
۹۶	توصیف یافته‌های پژوهش
۱۲۷	یافته‌های تحلیلی
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و میزان تأثیر بعد سیاسی جنگ
۱۲۷	تحمیلی بر جامعه
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و میزان تأثیر بعد فرهنگی و
۱۳۷	اجتماعی جنگ تحمیلی بر جامعه
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و میزان تأثیر بعد امنیتی و نظامی
۱۵۷	جنگ تحمیلی بر جامعه
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و میزان تأثیر بعد هویتی جنگ
۱۶۸	تحمیلی بر جامعه
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و میزان تأثیر بعد بین‌المللی جنگ
۱۷۴	تحمیلی بر جامعه
	رابطه بین نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی و نگرش کلی به
۱۸۱	جنگ تحمیلی
	بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته به روش
۱۸۲	تحلیل رگرسیون

فصل چهارم - تحلیل تفاوت نگرشی نسل‌های انقلاب به ارزش‌های جنگ تحمیلی

۱۹۷	مقدمه
۱۹۸	اهم یافته‌های پژوهش

۲۰۱	بررسی فرضیه‌های پژوهش
۲۰۳	بحث و نتیجه‌گیری
۲۰۹	پیشنادهای پژوهش
۲۱۱	کتابنامه

www.ketab.ir

سخن ناشر

بی‌شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه، هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد و با انحراف فرهنگ، هرچند جامعه از بعدهای اقتصادی، سیاسی، صنعتی و نظامی قدرتمند و قوی باشد ولی بوج و میانجی است. اگر فرهنگ جامعه‌ای وابسته و مرتزق از فرهنگ غرب باشد، ناچار دیگر ابعاد آن جامعه به جانب مخالف گرایش پیدا می‌کند و بالاخره در آن مستهلک می‌شود و موجودیت خود را در تمام ابعاد از دست می‌دهد. (امام خمینی^(۱)، صحیفه نور، ج ۱۵، ۱۶).

رشد و توسعه اقتصادی یا سیاسی بدون توجه به ارزش‌های والای فرهنگی می‌تواند موجبات سستی و اعوجاج در اصول اعتقادی و ملی جامعه را فراهم آورد. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با انجام تحقیقات و پروژه‌های پژوهشی و نیز برگزاری نشست‌های علمی با اصحاب علم و فرهنگ و ارائه نتایج حاصل در قالب «گزارش پژوهش» یا «کتاب»، تلاش خود را مصروف گسترش ارزش‌های اصیل فرهنگی می‌کند.

امید است با بهره‌گیری از توان علمی پژوهشگران، بتوان گام مؤثری در برنامه‌ریزی جامع توسعه کشور برداشت.

اثر حاضر، نتیجه پژوهش با عنوان *نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به دفاع مقدس* که توسط دکتر سیدمجتبی رضوی طوسی و لیلا باقری در مرکز افکارسنجی و رصد فرهنگی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات نگارش یافته است و در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

پیش‌گفتار

جهاد دفاعی یکی از با ارزش‌ترین الگوهای ممکن در جهان معاصر برای مقاومت، استقلال و ایثار در یک جامعه می‌باشد. این جهاد از دیدگاه الهی دارای اهمیت و جایگاه والایی است و در قرآن کریم آیات فراوانی در اهمیت جهاد وجود دارد (بقره: ۲۵۱، نسا: ۹۵، توبه: ۲۴، ۳۸، ۳۹ و ۴۱) و در این آیات، علایق و وابستگی‌های انسان در مقابل علاقه به خدا و پیامبر و نبرد در راه او قرار داده است. از دیدگاه معصومین جهاد دری از درهای بهشت است (نهج‌البلاغه، خ ۲۷) و کمترین مزد مبارزان در راه خدا بهشت می‌باشد و خداوند جهاد را مایه عزت اسلام قرار داده است (قریشی کرین، ۱۳۸۸: ۵۳).

دفاع و جهاد مستمر لازمه طبیعی حیات هر موجودی است و به درجات مختلف در زندگی جانداران وجود دارد ولی ارزش و اهمیت آن در زندگی انسان علاوه بر غریزی بودن در ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی حیات جاری است. جنبه‌های مختلف این رویداد بزرگ و تأثیرگذار مورد توجه بسیاری از متفکران

بوده است که از آن جمله می‌توان به جنبه‌های اثربخشی آن در سطوح مختلف جامعه‌ی کنونی اعم از فرهنگ عمومی جامعه، هنجارهای مستحکم جامعه و سبک زندگی افراد اشاره کرد. به عنوان مثال چگونه جهاد دفاعی، هویت را در جامعه معنا کرد و شکل آن را تغییر داد و یا اینکه چه پیامدهایی از لحاظ سیاسی، فرهنگی و اجتماعی داشته است. یکی از مهم‌ترین آموزه‌های جهاد دفاعی، فرهنگ شهادت و ایثار در راه خواسته‌های خدا و ارزش‌های انسان می‌باشد که البته حفظ و انتقال این آموزه‌ها و ارزش‌های هشت سال جهاد دفاعی ایران و فرهنگ ایثار و شهادت به نسل‌های بعد از اهمیت بسزایی برخوردار است.

با توجه به ضرورت پرداختن به این موضوع و هم‌چنین فقدان وجود منابع و آثار علمی در زمینه نگرش نسل‌های انقلاب اسلامی به ارزش‌های دفاع مقدس، پژوهش حاضر انجام گرفته است. در اینجا لازم می‌دانم از تمامی بزرگواران و کسانی که در انجام این پژوهش نقش و سهم داشته‌اند، صمیمانه مراتب امتنان و تشکر را ابراز نمایم. در این راستا از ریاست محترم پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات جناب آقای دکتر جوادی یگانه، سرپرست معاونت پژوهشی جناب آقای دکتر رضوی طوسی و معاونت اجرایی جناب آقای دکتر بیجراللو جهت تسهیل در انجام این پژوهش و چاپ آن قدردان و سپاسگزارم. هم‌چنین از سرکار خانم شبنم واحدی که در اجرای این طرح ما را یاری کردند، کمال سپاسگزاری را دارم.

امید است این اثر بدیع توانسته باشد اهداف پژوهشی این پژوهشگاه را برآورده کرده باشد. و افتخاری باشد برای تمامی دست‌اندرکارانی که در انجام این مهم نقش ایفا نمودند.